

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

בעניין:

מדינת ישראל - תביעות מחוז ש"י

ע"י ב"כ עו"ד פקד ערן זלר

המאשימה

נ ג ד

סגל אליצור

ע"י ב"כ עו"ד יצחק בם

הנאשם

הכרעת – דין

הרקע וההליך

1. הנאשם מואשם בעבירה של העלבת עובד ציבור, בכך שביום 27.12.2004 הוא פרסם מאמר שערך באתר האינטרנט "מנהיגות יהודית", ובו גינה את הרב הצבאי הראשי באותה עת, תא"ל הרב ישראל וייס (כיום במיל'). במאמרו, הנושא את הכותרת "רבצ"ר מטעם" – ת/2, תקף הנאשם את תפקודו של הרב הצבאי הראשי באופן הבא (ראה עמ' 2-3 במאמר):

"נתחיל למנות את האירועים החמורים אשר הובילו את הרבנות הצבאית מטעם אל השפל הנוכחי.

ראשית, מאז תחילת הלחימה צה"ל מסכן את חייליו על מנת להימנע מפגיעה באוכלוסיית האויב. התנהגות זו לא רק שהיא אנטי-הלכתית אלא גם אנטי אנושית – שום צבא בעולם לא נהג ולא נוהג כך... בעיר קודשנו ג'נין נפלו 13 מחיילינו בגלל התנהגות מחפירה וקודם לכן נפלו שישה מחיילינו בקבר יוסף לאור אותה תפיסה. מי אם לא הרב הצבאי הראשי היה אמור להוציא פסק הלכה חתוך וברור שיגיע לכל חייל וחייל ולכל קצין וקצין המחייב אותו להגן קודם כל על חיי חבריו הלוחמים לפני חיי האויב?

אבל הרב הצבאי הראשי שתק ושתיקתו רועמת יותר מאלף רמקולים.
הרב הצבאי הראשי שותף לרצח – איסור ייהרג ובל יעבור.

שנית, מאז קום המדינה משרתות חיילות בצבא... לפני חמש שנים החל שינוי כאשר שרות הבנות הפך להיות צמוד לשרות הגברים. דבר המביא מדי יום לסיטואציות של איסורי עריות החמורים ביותר.

מי אם לא הרב הצבאי הראשי היה אמור להוציא פסק הלכה ברור וחד משמעי האוסר בכל תוקף על יצירת מצב זה והאוסר על כל חייל וקצין לשתף פעולה עם מצב כזה? אבל הרב הצבאי שתק ושתיקתו רועמת יותר מאלף רמקולים.
הרב הצבאי הראשי שותף לגילוי עריות – איסור ייהרג ובל יעבור.

שלישית, חילול שבת. בכל יחידות צה"ל כיום מחללים שבת שלא לצרכים מבצעיים על ימין ועל שמאל. השבת מזולזלת לגמרי במחנות צה"ל. אבל, בפינוי חוות גלעד נשברו כל הקודים כאשר אילצו חיילים שומרי מצוות לחלל שבת ללא שום צורך. מי אם לא הרב הצבאי הראשי היה אמור להוציא פסק הלכה חד משמעי שיאסור בתכלית מעשים כאלה? מי אם לא הרב הצבאי הראשי היה אמור למצות את הדין עם העבריינים?

אבל הרב הצבאי הראשי שתק, ושתיקתו רועמת יותר מאלף רמקולים.
הרב הצבאי הראשי שותף לחילול שבת שהוא איסור סקילה.

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 רביעית, כשעלתה תכנית ההתנתקות לאוויר. תכנית הכרוכה בהריסת ישוב הארץ
 2 בהגליית אלפי יהודים. מי אם לא הרב הצבאי הראשי היה אמור להוציא פסק הלכה
 3 חד משמעי האוסר על כל חייל קצין או אזרח לקחת חלק בתכנית מתועבת זו?
 4 אבל הרב הצבאי אינו שותק אלא מגבה את התכנית מעל כל במה.
 5 הרב הצבאי הראשי שותף לביטול מצוות ישוב הארץ השקולה ככל התורה כולה.

6 חמישית, לכולנו ידוע מה המצב האמיתי בבסיסי צה"ל. לכולנו ידוע באיזה רמה
 7 נשמרת שם הכשרות באיזה רמה מקיימים שם מצוות.
 8 מי אם לא הרב הצבאי הראשי היה אמור להפסיק את השערורייה הזו?
 9 אבל הרב הצבאי הראשי שותק, ושתיקתו רועמת יותר מאלף רמקולים.
 10 הרב הצבאי הראשי שותף להאכלת מאות אלפי יהודים באיסורי דאורייתא.

11 נסכם אם כן את קווי דמותו של הרב הצבאי הראשי: מסייע לרצח – איסור סקילה,
 12 מסייע לגילי עריות – איסור ייהרג ובל יעבור, מסייע לחילול שבת – איסור סקילה,
 13 מסייע לביטול מצוות ישוב הארץ – השקולה ככל התורה כולה. די בזה ואין צורך
 14 להשלים את דמותו.

גרסת הנאשם

15 2. הנאשם כפר במיחוס לו, וטען כי כתב את המאמר לאחר שנוכח לראות שבמספר פורומים טענו קציני
 16 צה"ל כי הם מוכנים לסכן חיילים כדי להימנע מפגיעה באויב, כגון 13 חיילי צהל שנהרגו כשנשלחו
 17 במבצע בגנין להילחם בסמטאות ללא חיפוי אווירי, ובכך נחרץ גורלם (ראה 1/1), ואילו הרב הצבאי
 18 הראשי לא מילא את תפקידו, לא השמיע את דעת ההלכה היהודית המתנגדת לכך, ולא כתב פסק
 19 הלכה בדבר הוראות פתיחה באש. לפיכך, יש לראותו כשותף למעשה. הנאשם צירף מקורות הלכתיים
 20 התומכים במסקנתו – 2/1, והבהיר בעדותו בביהמ"ש את עמדתו כלהלן:

21 "בתור מומחה בתחום, הרב הצבאי הראשי פשוט לא ממלא את התפקיד, את
 22 הפונקציות שבשבילו קיימת רבנות צבאית.

23 ש. אתה אומר שהרב וייס שותף לרצח, תסביר לבית המשפט למה

24 ת. עוד לפני מס' שנים ביקש ממני משה קינן, שבנו היחיד אביו קינן נפל בעזה,
 25 לכתוב מאמר על הוראות הפתיחה באש... למרבית הצער, בפורומים ציבוריים שונים
 26 רבים מקציני צה"ל אומרים במפורש שהם מוכנים לסכן את החיילים שלנו על מנת
 27 להימנע מפגיעה בזכר האויב... באף אחד מהמקרים לא מצאתי התייחסות של הרב
 28 הראשי, בתור הקודקוד של המערכת לאמירות האלה "שמוכנים לסכן חיילינו על מנת
 29 להימנע מפגיעה בזכר האויב", למרות שחיפשתי. בדברי חז"ל, בעשרות מקומות,
 30 הוכח שאם מישהו שזה תפקידו, לא ביצע את תפקידו זה נחשב כאילו הוא עצמו
 31 אחראי לעבירה (עמ' 17 ש' 17 – עמ' 18 ש' 5).

32 כאשר אדם בעל תפקיד ציבורי ואחריות ציבורית אינו מוחה נגד משהו שהוא נמצא
 33 בתחום אחריותו זה נחשב כאילו הוא ביצע את העבירה...

34 ש. מה הרב הצבאי הראשי היה צריך לעשות?

35 ת. להגיב על כל ההודעות הללו שבהן המפקדים והממונים המדיניים כמו פואד
 36 למשל, טוענים שהמוסר היהודי מחייב לסכן את חיילינו הייתי מצפה ממנו לתגובה
 37 אך למרות כל החיפושים לא מצאתי דבר כזה. הוא פשוט שותק.

38 ש. למה אתה אומר שהרב הצבאי הראשי שותף לחילול שבת?

39 ת. בחוות גלעד כאשר הקפיצו שם חיילים מתוך טענת שקר שצריך אותם לפעילות
 40 מבצעית, והפעילו אותם בשבת על מנת לגרש את תושבי חוות גלעד, בטענת שקר
 41 שזוהי פעילות מבצעית. הדבר הזה הוא פשוט חילול שבת, אין כמוהו יותר מזה... אך
 42 אחרי זה כשחיפשתי בגוגל לא ראיתי שאף אחד נענש על הדבר הזה למרות שזה נוגד
 43 את הפקודות וההוראות של ההלכה בצורה הכי חמורה שיכולה להיות.

44 ...

45 ש. מה היית מצפה שהרב יעשה?

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 ת. קודם כל שכל המפקדים ייענשו על דבר כזה. שנית, הייתי מצפה להעביר מסר
2 כללי לחיילים שאסור לחלל שבת בתנאים כאלה וזה לא קרה.

3 ...

4 ש. אתה טוען שהרב הצבאי הראשי מאכיל חיילים טרפות. מדוע?
5 ת. תלמיד שלי אביחי הורביץ שנמצא פה שירת כמכ"ש (משגיח כשרות) בביסל"ח
6 (בי"ס לחי"ר), זה בסיס חשוב מאוד כמעט כל יחידות היבשה של צה"ל עוברות דרך
7 שם, זה בסיס מרכזי מאוד, למרבית הפליאה אביחי הורביץ תיחקר את הטבחים
8 בבסיס ולפי דברי עצמם כולם היו גויים רוסיים. (עמ' 19 ש' 11- עמ' 20 ש' 12).

9 ... הרב הצבאי כקודקוד המערכת אחראי לכשרות, לכן כמו בדוגמאות שנתתי אם לא
10 דואג שהמטבחים בצה"ל יהיו כשרים זה כאילו הוא עצמו אחראי לאוכל הלא כשר
11 בגלל האחריות המוסרית והמנהלית המוטלת עליו.

12 ש. מה זה גילוי עריות ולמה אתה טוען שהרב הצבאי הראשי שותף לו?

13 ת. ... יש גילוי עריות ישיר שזה קיום יחסי מין. יש כל מיני דברים עקיפים שנקראים
14 אביזרים של גילוי עריות. למרבית האביזרים האלה יש גם דין ייהרג ואל יעבור כמו
15 לפעולה עצמה. למרבה הצער לפני כ 6 שנים החלו להכניס חיילות גם ליחידות שדה.
16 ביחידות שדה נקלעים לעיתים קרובות למצב של אביזרים של גילוי עריות, למשל
17 תלמיד שלי משה הרשקוביץ שנמצא פה, הוא היה ביחידה שבה חיילים וחיילות ישנו
18 בלילה באותו אוהל...

19 הייתה כתבה מאוד מקיפה בעיתון מקור ראשון על הבעיות שנובעות משירות בנות
20 ביחידות שדה והיה מוזכר שם שנציג הרבנות הצבאית בדיונים שהיו סביב זה שתקו
21 ולא אמרו כלום, ולכן הרב הצבאי הראשי כקודקוד של המערכת כממונה על המערכת,
22 האחריות המוסרית היא שלו, האחריות המנהלית היא שלו, גם האחריות ההלכתית
23 היא שלו." (עמ' 21 ש' 21-1)

25 טענת הנאשם בתמצית היא כי הביטויים שייחס לרב מתייחסים לנושאים לגביהם היה על הרב לפסוק
26 הלכה ולהשמיע קול ברור: בענייני שבת, כשרות, צניעות, גילוי עריות, ויישוב הארץ, ולהנחות את
27 חיילי צה"ל כיצד לנהוג עפ"י ההלכה היהודית. משלא עשה כן, הרי שההלכה קובעת כי יש לראותו
28 כשותף לעשיית אותם מעשים האסורים עפ"י ההלכה, כאילו הוא מבצעם.

29 3. בחקירתו הנגדית טען הנאשם כי אין בדבריו משום העלבה, אלא חו"ד מקצועית ועניינית, שהיא חלק
30 מחופש הביטוי, ולטענתו אמנם "כל ביקורת אינה מחמיאה, אך הביקורת שלי הייתה עניינית,
31 מקצועית, אמיתית ובמטרה לתקן את המערכת שוייס גרם לה נזקים רבים" (ראה עמ' 26 ש' 22-23
32 לפרו'). בהמשך חקירתו הבהיר כי מדובר בביקורת מקצועית המבוססת על מונחים מהתחום התורני,
33 למשל "המאמר הזה אין בו עלבון, אלא חוות דעת מקצועית ולכן לא שייך להגדיר זאת במושגים של
34 עלבון, אלא כחוות דעת מקצועית על התפקוד שלו בתחום המקצועי שבשבילו הוא התמנה לרב. (ראה
35 עמ' 27 ש' 12-13 לפרו'), "זו לא לשון פוגעת אלא מקצועית. זה כמו שאתה בא לרופא והוא אומר לך
36 מהי מחלתך, זהו לא עלבון אלא חוות דעת מקצועית, כך גם מה שכתבתי הינה חוות דעת מקצועית
37 ואובייקטיבית" (ראה עמ' 27 ש' 25-27 לפרו'). לשאלת ב"כ המאשימה מדוע לא נקט בשפה מעודנת
38 יותר ונקט דווקא בביטויי החרף "שותף לגילוי עריות" השיב הנאשם "בעולם שממנו אני בא, שממנו
39 הרב וייס היה אמור לבוא ולתפקד, זהו המינוח ואין מינוח אחר – הכוונה לעולם התורני". (ראה עמ'
40 27 ש' 30-31 לפרו').

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

4. הנפגע, הרב הצבאי הראשי תא"ל ישראל וייס, העיד כי חש חולשה וכאב רב מההאשמות שהוטחו בו במאמר, שאין בהן ולו שמץ של אמת. לדבריו, חש אכזבה וכאב מיוחד על הדברים, המלווים בחשש שדברים אלה יביאו לחציית קווים מהמילולי למעשי, ולדבריו:

"יש לי תחושה של חולשה מן האמירות שהושמעו כאן, ואני מבקש ליטול את המילים המעודנות ביותר האפשריות, מכיוון שאין שום מילה אחת שהינה אמת בהאשמות הנוראיות הללו על רצח, שותפות לרצח, גילוי עריות, בגלל שירות בנות בצה"ל, האכלת טריפות לכל חיילי הצבא, וכי המטבחים אינם כשרים, הצבא ידוע כמחלל שבת כפי שנכתב שם. יש לי אכזבה רבה מאוד מהדברים הכל כך חמורים שהושמעו... אילו היה משהו אחד, פסיק אמיתי מתוך הדברים שנכתבו, הייתי כועס, אבל זה לא עבר את הסף של הכעס, ולכן התחושה היא של אכזבה. יש לי כאב מיוחד על כך שדברים שנאמרים בעומק הזה של השלילה, או של האשמה, עלולים לחצות קווים ולצאת מן הניסוח המילולי אל המעשה... אני דחה בכל לשון אפשרית כל סעיף מן הסעיפים."

ראה: עמ' 4 שי 27 – עמ' 5 שי 3 לפרו'.

בהמשך חקירתו הראשית, ענה הנפגע לשאלת ב"כ המאשימה מדוע הוא מלווה במאבטח:

"הצבא משיקוליו, החליט שאני יאובטח בכל פעם שאני מגיע למקום מסוים שעלולה להיווצר בו מתיחות. המתיחות היא מפני בני עמי ולא מבני עמים אחרים."

ראה: עמ' 5 שי 31-32 לפרו'.

5. גם בחקירתו הנגדית השיב הנפגע בחיוב לשאלת ב"כ הנאשם האם נפגע מתוכן המאמר:

"ש: אני מבין שראית את המאמר ומאוד נפגעת.

ת: כן."

ראה: עמ' 8 שי 8-9 לפרו'.

6. אין חולק כי הנאשם כתב את הכתבה ופרסם את הכתוב בה באתר "מנהיגות יהודית" באינטרנט, בתוקף תפקידו כעורך ראשי של אתר זה, ואין חולק כי הרב הצבאי הראשי לצה"ל הינו עובד ציבור. המחלוקת היא בשאלה האם יש במעשי ובדברי הנאשם כדי לבסס הרשעה בעבירה של העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין הקובע: "המעליב בתנועות, מילים או במעשים, עובד הציבור, או דיין או פקיד של בית דין דתי או חבר ועדת חקירה לפי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, כשהם ממלאים תפקידם או בנוגע למילוי תפקידם, דינו – מאסר שישה חודשים."

עדי ההגנה

7. העד משה הרשקוביץ, ששירת בצה"ל בגולני, העיד כי שוחח עם הנאשם, שהעביר שיעורי תורה במקום מגוריו, על בעיות הלכתיות שהתעוררו במהלך שירותו הצבאי. בשני מקרים בעניין צניעות במגורי החיילים, בתקופת הטיירונון שלו בהם הסתובבו מש"קיות ופקידה פלוגתית ליד מגורי החיילים בזמן שהחיילים מתקלחים ומתלבשים ובשירותו במילואים, כשחיילים וחיילות ישנו יחד באותו אוהל

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

- 1 באותה מיטה, דבר הנוגד את פקודות הצבא. כן העיד כי במשך שירותו לא פגש כלל את נציגי הרבנות
2 הצבאית ובתורונות מטבח רבות שביצע, לא היו משגיחי כשרות (ראה עמ' 29 ש' 1-21 לפרו').
3
4 8. עד ההגנה אביחי בן צרויה, ששירת בצה"ל בנח"ל החרדי, כמש"ק מבצעים, דת ופקיד לשכה, העיד כי
5 דיווח לנאשם על בעיות כשרות חמורות שהתעוררו בבסיס בו שירת, ועל כך שגויים מבשלים בבסיס
6 כשבאחת הפעמים הוא ראה כי מכינים שניצלם עם חלב. הוא אף שוחח על כך עם רב הבסיס, טען
7 בפניו כי אין באפשרותו להתמודד עם הבעיה:
8 "הטבחים בביסל"ח, לפחות משמרת שלמה אינם יהודים ובעיה הלכתית של
9 בישולי גויים, בעיית כשרות. דיברתי על זה עם רב הבסיס, על מנת שיצא לכל
10 פתרון, ותשובתו הייתה שאין לו מה לעשות וכי אין הוא יכול להחליפם. זאת
11 סיפרתי לרב אליצור. גם סיפרתי לו שפעם אחת לפחות נכנסתי לחדר האוכל בלילה
12 וראיתי אותם מכינים בכלים של המטבח שניצלם עם חלב ביחד, זו גם בעיית
13 כשרות, הוא אמר לי שצריך להסתכל על הכלים האלה ולהכשירם אחר כך, אך לא
14 נתן פתרון מערכתי שציפיתי שייתן, גם זאת סיפרתי לרב אליצור."
15 ראה: עמ' 31 ש' 19-24 לפרו'.

טענות הצדדים בסיכומים

- 18 9. לטענת המאשימה הדברים שכתב הנאשם במאמרו שפרסם באינטרנט, והופנו כלפי הרבצ"ר דאז הרב
19 ישראל וייס, נכנסים לגדרי עבירת העלבת עובד ציבור, לאור אסמכתאות בהן הורשעו נאשמים
20 בעבירה זו, הגם שנקטו ביטויים מעודנים יותר מהביטויים בהם נקט הנאשם, כגון ב-רע"פ 1941/98
21 בן גביר נ' מ"י, שם נאמרו הביטויים "בוגד, רוצח". עוד טענה המאשימה כי דברי ההעלבה לא נאמרו
22 ב"עידנה דריתחא" ובהתלהטות יצרים רגעית, אלא נכתבו זמן רב – 3 שנים לאחר התרחשות
23 האירועים נשוא המאמר ולאחר מחשבה, מתוך כוונה לפגוע ברבצ"ר.
24
25 10. עוד טוענת המאשימה, בסעיף 8 לסיכומיה, כי בעוד שברוב המקרים ההעלבה נעשית בפורום מצומצם
26 או ביחידות כלפי עובד הציבור, הרי שבמקרה דנן מעשה ההעלבה נעשה בתפוצה רחבת היקף, באתר
27 אינטרנט כשלפי עדות הנאשם נחשפו אליו כ 10,000 – 15,000 איש מדי חודש באותה עת. (ראה עמ' 23
28 ש' 4-5 לפרו')
29
30 11. לטענת המאשימה, העובדה שהנפגע עצמו לא נחשף למאמר, אלא לאחר זמן רב ע"י קצין משטרה
31 שהסב את תשומת ליבו לדברים (בעקבות תלונת חבר הכנסת איתן כבל), אין כדי לשמש טענת הגנה
32 לטובת הנאשם, שכן העבירה גובשה בעצם מעשה ההעלבה והפגיעה העולה מהם, ודי בידיעה של מספר
33 אנשים, כדי שתתגבש העבירה. כן דוחה המאשימה את טענות הנאשם בדבר "הגנה מן הצדק" ואת
34 ההגנות ש"מייבא" הנאשם מעבירת לשון הרע, כגון: אמת דברתי.
35
36 12. הנאשם טען מספר טענות שאביא בתמצית: האחת, אין מדובר בהעלבה, אלא בביקורת מקצועית
37 ועניינית. השנייה, כי העבירה מתגבשת רק כאשר מעשה ההעלבה נעשה בפניו של עובד הציבור,

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 ובקיום פוטנציאל של הפרעה מיידית לתפקודו של עובד הציבור. השלישית נוגעת לאיזון שבין העלבת
2 עובד ציבור לבין גבולות הזכות לחופש הביטוי, כשדבריו, אין לראות בהבעת דעה בתום לב, חריפה
3 ככל שתהיה ובלבד שאינה חירופים וקללות גרידא, כהעלבה. הרביעית, טענת "אמת דיברתי" המוכרת
4 כהגנה טובה במסגרת עולת לשון הרע, שיש להחילה גם בעניינו. החמישית מתייחסת לטענת ה"הגנה
5 מן הצדק" תוך שהנאשם מצביע על הפליה בררנית פוליטית בכל הנוגע להעמדת הנאשם לדין בגין
6 עבירת "העלבת עובד ציבור", בעוד שלגבי אחרים לא הוגשו כתבי אישום. השישית סייגים והגנות כגון
7 טענת "זוטי דברים", לפיה העלבת עובד ציבור במסגרת פרסום מאמר פובליציסטי, אינה עולה כדי
8 ענישה פלילית לאור התועלת החברתית הרבה שבהגנה על חופש הביטוי.

9

10

דין

11 13. הסוגיה שלפתחנו אכן מעוררת שאלות קשות ומורכבות הנוגעות לליבת החיים במדינה תחת משטר
12 דמוקרטי. היא דורשת לבצע ניתוח מורכב ואיזון עדין בין הזכות החוקתית לחופש הביטוי בהבעת
13 הדעה וביקורת, לבין הבטחת פעילותו התקינה של עובד הציבור והשירות הציבורי כאינטרס ציבורי
14 חשוב. בשלב ראשון, אדון בפרשנותה, תכליתה וגבולותיה של עבירת העלבת עובד ציבור תוך
15 התייחסות להלכה שנפסקה לאחרונה בבית המשפט העליון בפרשת אונגרפלד. בשלב שני, אדון בטענת
16 ההגנה מן הצדק שהעלה הנאשם.

17

18

עבירת העלבת עובד ציבור – פרשת אונגרפלד

19 14. לאחרונה, ברע"פ 2660/05 יוסף אונגרפלד נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.8.08) ובדנ"פ 7383/08
20 יוסף אונגרפלד נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.7.2011) נדרש בית המשפט העליון לסוגיה זו,
21 ובפסק דין ארוך ומפורט דן בעבירת העלבת עובד ציבור על כל היבטיה, תוך שהוא מאמץ בדעת רוב,
22 את כל קביעותיה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה ברשות הערעור ביחס לתכלית העבירה, פרשנותה
23 וגבולותיה. בנוסף, דן בית המשפט בדיון הנוסף בשאלה האם ניתן להחיל על עבירת העלבת עובד
24 ציבור את הגנת "אמת דיברתי", המוכרת כהגנה אזרחית בחוק איסור לשון הרע. בדיון הנוסף
25 התקבלה החלטה פה אחד כי בגדרי עבירת העלבת עובד ציבור אין תחולה להגנת "אמת דיברתי",
26 העומדת לנתבע בהליך אזרחי לפי חוק איסור לשון הרע.

27

28 15. בפרשת אונגרפלד נידון עניינו של נאשם שהורשע בעבירת העלבת עובד ציבור, בכך שהציב כרזה
29 בפתח תחנת משטרה, בה שימש השוטר המתלונן כקצין חקירות. בכרזה נכתב כי יש לפטר את
30 השוטר, מאחר שהוא משתף פעולה עם עבריינים, וכי המשטרה לא צריכה "תפוחים רקובים". הכרזה
31 הייתה מוצבת כשבוע ימים לעיני כל העוברים במקום, ובמשפט הפלילי שהתנהל נגד הנאשם הוא
32 הורשע בבית משפט השלום בחדרה בעבירה של העלבת עובד ציבור, ונגזרו עליו 3 חודשי מאסר על-
33 תנאי, תשלום קנס והתחייבות כספית להימנע מביצוע עבירה נוספת. הנאשם ערער לבית המשפט
34 המחוזי על עצם ההרשעה, אך ערעורו נדחה (ע"פ (מחוזי חיפה) 143/05, פורסם בנבו).

35

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

16. בבקשת רשות הערעור שהגיש הנאשם לבית המשפט העליון, שנדונה כערעור, טען הנאשם כי עבירת העלבת עובד ציבור הינה כוללתית מדי ואין לה מקום בעידן בו זכויות האדם, ובהן חופש הביטוי, קיבלו מעמד של זכויות יסוד חוקתיות. לפיכך, לטענתו יש לקרוא לתוך העבירה את ההגנות המעוגנות בחוק לשון הרע, ובכללן הגנת "אמת דיברתי" ו"תום לב". מאידך, טענה המדינה, כי הערך המרכזי המוגן בעבירה הוא ההגנה על השירות הציבורי, כמוסד שיש לאפשר לו ולעובדיו התנהלות תקינה. משכך, ביקורת כנה ואדיבה שתכליתה להתריע על ליקויים ולתקנם, לא תעלה כדי עבירה פלילית. לכן, יש לבחון את המושג "העלבה" וליצוק לתוכו פרשנות הולמת.

17. בדרך בה הלך בית המשפט העליון בדנ"פ 7383/08 נלך גם אנו, לאור פסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה שביטא את ההלכה שנפסקה. באשר ליסודות העבירה קובע בית המשפט העליון:

"עבירת העלבת עובד ציבור היא עבירה התנהגותית, המעניקה הגנה מיוחדת לעובד הציבור במילוי תפקידו. היסוד העובדתי בנוי ממעשה העלבה, הנעשה ב"תנועות, במילים או במעשים"; היסוד הנסיבתי מחייב כי ההעלבה תופנה כלפי עובד הציבור, בעת שהוא ממלא את תפקידו, או בנוגע למילוי תפקידו; היסוד הנפשי של העבירה מחייב קיום מחשבה פלילית רגילה מצד העושה, קרי – מודעות לטיב המעשה, ולהתקיימות הנסיבות. לא נדרשת כוונה מיוחדת להעליב את עובד הציבור או לפגוע בו לצורך קיום העבירה." (ראה: פסקה 10 לפסה"ד של כב' השופטת פרוקצ'יה).

18. באשר לערך המוגן בעבירה, שביחס אליו נערך האיזון החוקתי, אמרה כב' השופטת פרוקצ'יה:

הערך המוגן באיסור הפלילי הוא הגנה על מערכות השלטון ועל תקינות תפקודו של השירות הציבורי במדינה. זאת, על רקע היותו של השירות הציבורי נדבך מהותי במערכת השלטון במשטר דמוקרטי... עבירת העלבת עובד ציבור נועדה לפרוש הגנה על השירות הציבורי מפני פגיעות קשות העלולות לפגוע בכשירות תפקודו, וביכולתו לקיים אחריותו כלפי הציבור, ולפעול כראוי להגשמת יעדיו... הצורך להגן על השירות הציבורי מחייב הגנה גם על עובד הציבור האינדיבידואלי, שבאמצעותו פועל השירות הציבורי. בלא הגנה כזו על עובד הציבור, יתקשה עובד הנתון למעשי העלבה, השפלה וביזוי למלא את תפקידו בכשירות וביכולת מלאים... העבירה של העלבת עובד ציבור שמה, אמנם, במרכזה, את ההגנה על עובד הציבור שהוטחו כלפיו דברי עלבון בהקשר למילוי תפקידו, אך תכליתה רחבה הרבה יותר. היא נועדה ביסודה להגן על השירות הציבורי במשמעותו המוסדית-ערכית, ולהבטיח את פעילותו התקינה."

"האינטרס הציבורי הרחב מצדיק, אפוא, פרישת הגנה מיוחדת על השירות הציבורי ועובדיו, בין היתר, בדרך של יישום נורמות פליליות שנועדו להרתיע כל אדם או גוף מפני מעשי פגיעה בעובדי ציבור, בין היתר, על דרך העלבתם וביזויים."

ראה: פסקאות 13, 17 לפסה"ד של כב' השופטת פרוקצ'יה.

19. יוצא אפוא, שעבירת העלבת עובד ציבור אמנם מצמצמת את חופש הביטוי, שהוא מאושיות המשטר הדמוקרטי, אך יחד עם זאת קיומה של סנקציה פלילית מעין זו, היא היא המאפשרת את התנהלותו של השירות הציבורי באופן תקין, שגם הוא מהווה נדבך מרכזי בהוויית החיים במשטר דמוקרטי, ולהגנה על מעמדו חשיבות רבה.

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 20. באשר לחוקתיות עבירת העלבת עובד ציבור, ובהתייחס לטענת הסנגור בענייננו כי מדובר בעבירה
 2 כביכול ערכאית שמקורה באימפריה של נפוליאון והיא נולדה מתוך תפיסה סמכותית ולא דמוקרטית
 3 של יחסי אזרח שלטון, (ראה סעיף 21 לסיכומיו) ולהיותה נוגדת את חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו,
 4 אמרה כב' השופטת פרוקצ'יה:

5 "האיסור על העלבת עובד ציבור מתיישב עם ערכי המדינה כמדינה יהודית
 6 ודמוקרטית, לאור תכליתו להגן על כבודו, מעמדו, ויכולת תפקודו של עובד הציבור
 7 האינדיבידואלי ושל מערך השירות הציבורי כולו; הוא נועד לתכלית ראויה, שהרי
 8 ההגנה המיוחדת על עובדי ציבור נועדה לקדם אינטרס ציבורי כללי חשוב, אשר
 9 בלעדיו הציבור כולו עלול להיפגע; האיסור הפלילי עונה גם על יסוד המידתיות, על
 10 שלושת מבחני המשנה שלו. מבחנים אלה בהשתלבותם מביאים לתוצאה כי
 11 השקלול בין הזכות לחופש ביטוי והבעת ביקורת על עובד הציבור והשירות
 12 הציבורי, לבין האינטרס הציבורי בהגנה על עובדי ציבור, מוביל לנקודת איזון
 13 המצרה את תחומי התפרשותה של עבירת העלבת עובד ציבור באופן ממשי. הווי
 14 אומר, נדרש כי הפגיעה בעובד ציבור תהיה חמורה וקיצונית באופייה, שמתלווה לה
 15 חשש ממשי לפגיעה ביכולת התפקוד של העובד, בהקרנתה על מערך השירות
 16 הציבורי בכללותו. האיזון הראוי מביא לתוצאה כי ההגנה על העובד מכוח האיסור
 17 הפלילי תינתן אך במקום בו קיים חשש ממשי לפגיעה מהותית בערך המוגן
 18 בנורמה הפלילית. מבחן זה מצמצם את האיסור הפלילי להכרחי ונדרש, כדי
 19 להגשים את תכליתו הראויה, בלי שייפגע עיקרון חופש הביטוי והביקות מעבר
 20 למידה הראויה."

21 ראה: פסקה 22 לפסה"ד של כב' השופטת פרוקצ'יה.

22

23 מכאן שהעבירה של העלבת עובד ציבור עומדת בסיגים ובעקרונות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

24

25 21. כב' השופט ריבלין סבר כי המבחנים לאורם יש לבחון את גבולות עבירת העלבת עובד ציבור הם
 26 המבחן התוכני והמבחן ההסתברותי. אמנם, כב' השופט ריבלין נשאר בדעת מיעוט באשר לאופן בו
 27 יישם את המבחנים (כפי שאפרט בסעיף 23), אולם דעת הרוב הסכימה לעצם הקביעה שיש לבחון את
 28 גבולות העבירה לפי שני מבחנים אלו.

29 22. על הצורך בשני מבחנים אלה ועל תכליתם עמד כב' השופט ריבלין באומרו:

30 "הגנה ראויה על חופש הביטוי במסגרת "העלבת עובד ציבור" מצריכה תחולה
 31 מצטברת של מבחן תוכני ומבחן ההסתברותי. המבחן התוכני נדרש כיוון שישנם
 32 ביטויים אשר ראוי שלא להפכם לאסורים בדין הפלילי אפילו הם יוצרים סיכון
 33 מסוים לתפקוד התקין של השירות הציבורי. מנגד, אין די במבחן התוכני לבדו. יש
 34 מקום לבחון גם את השפעתו הפוטנציאלית של הביטוי על שומעיו – עובדי ציבור או
 35 אחרים. אמנם, יש להניח כי בדרך כלל גידוף המופנה ישירות לעובד ציבור יקים
 36 סיכון לפגיעה בתפקוד התקין של השירות הציבורי. אלא שעניין זה עשוי להיות
 37 תלוי בנסיבות ומן הראוי שלא להפליל ביטוי שלא טומן בחובו סיכון כלשהוא.

38 החלת מבחן ההסתברותי נדרשת לצורך צמצום פגיעתה של העבירה, בחופש הביטוי,
 39 למידה שאינה עולה על הנדרש. עבירת "העלבת עובד ציבור" באה להגן על תפקודו
 40 של השירות הציבורי אף מפני ביטויים שאין בהם הפרעה מיידיית (ההדגשה שלי-
 41 א.ז.). הפרעה ממשית ומיידיית לתפקודו של עובד הציבור אסורה לפי סעיף 288א
 42 לחוק העונשין – "הפרעה לעובד הציבור". תקיפת עובד ציבור מקימה עבירה לפי
 43 סעיף 381(ב) לחוק העונשין, והעונש המקסימאלי הקבוע בגינה גבוה בשיעור
 44 משמעותי מזה הקבוע בגין עבירת התקיפה הכללית (סעיף 379 לחוק העונשין).

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 לעומת עבירות אלה, המגנות על השירות הציבורי מפני נזקים קונקרטיים, הסיכון
2 שמפניו מגנה עבירת "העלבת עובד ציבור" הוא סיכון עמום ורחוק של שחיקה
3 מצטברת, לאורך זמן, שלתפקוד השירות הציבורי או תפקודו של עובד ציבור מסוים
4 (ההדגשה שלי-א.ז.)." (ראה: פסקאות 39-40 לפסה"ד של כב' השופט ריבלין, בדנ"פ
5 7383/08 הנ"ל).

6
7 כפי שצינתי לעיל, על הצורך לבחון את הסוגיה בשני מבחנים אלו, ועל תכליתם של המבחנים, לא
8 נחלקו הדעות בבית המשפט העליון. המחלוקת בין שופטי הרוב והמיעוט נגעה רק ביחס לאופן יישומם
9 של המבחנים, לגביהם נחלקו כב' השופטים, לפיכך נמשיך לנתח את המקרה שלפנינו בדרך בה ניתחה
10 אותם דעת הרוב, עפ"י דרכה של כב' השופטת פרוקצ'יה.

11
12 23. אמנם לדעת כב' השופט ריבלין ביישום המבחן התוכני יש להבחין בין דברי ביקורת, קשים ככל שיהיו,
13 לבין חרפות וגידופים – שרק הם יהיו בגדר העלבה, בסברו כי הגם שתוכן הכרזה שהציב שם הנאשם
14 כנגד השופט, כללה ביטויי ביקורת קשים, וייתכן שהדרך והשפה בה נקט הנאשם אינם ראויים, עדיין
15 מדובר בדברי ביקורת הבאים להצביע על קיומו של ליקוי ממשי ולא בגידופים גרידא, ומשכך העמדת
16 הכרזה לא הייתה מעשה "העלבה" (פסקה 46 לפסה"ד של כב' השופט ריבלין בדנ"פ 7383/08 הנ"ל), אולם
17 דעת הרוב של כב' השופטת פרוקצ'יה קבעה כי:

18 "שלא כחברי, כב' השופט ריבלין, לגישתי לא ניתן להגדיר מראש רשימה סגורה
19 של מקרים בהם מתרחשת "העלבה" הטומנת בחובה פגיעה קשה בכבודו של
20 העובד, המקרינה על יכולת תפקודו בהשלכה על השירות הציבורי בכללותו. עם
21 זאת, קו-משותף למעשי "העלבה" כמובנם בסעיף העבירה הוא ביטוי שלילי הפוגע
22 בליבת כבודו של האדם וכרוך בפגיעה מהותית וקשה בגרעין המוסרי-ערכי שממנו
23 שואב עובד הציבור את מקור כוחו וסמכותו (ההדגשה שלי א.ז.). וכך נאמר בפסק
24 הדין נשוא העתירה בעניין זה:

25 "כדי שהעלבה תיכנס בגדרו של האיסור הפלילי, עליה לפגוע בליבה העמוקה של
26 כבוד האדם במילוי תפקידו. בהעלבה כזו עשוי להתקיים המבחן המחמיר של וודאות
27 קרובה לפגיעה ממשית בתפקודו של עובד הציבור והשירות הציבורי. כך, למשל,
28 העלבת עובד ציבור שיש בה פגיעה בניקיון כפיו, בטוהר מידותיו, או האשמתו
29 בשחיתות עשויים להוות "העלבה" במובן האיסור (ההדגשה שלי א.ז.). הטחת
30 גידופים או קללות, הגם שיש בהם אלימות מילולית, אך אין בתוכם ובצורת
31 השמעתם פגיעה בליבה העמוקה של כבוד האדם, לא יהוו "העלבה" אסורה, גם אם
32 תוכם ואופן השמעתם עלולים להיות קשים ופוגעניים" (פסקה 45 לפסק דיני).

33 על פי גישה זו, "העלבה" מתקיימת כאשר היא מכוונת כלפי ליבת כבודו האישי של
34 העובד; אין די בביטוי של אלימות מילולית בוטה, אלא נדרשת פגיעה בשמו הטוב
35 של העובד שיש בה כדי לבזותו בעיני אחרים... רף הסיבולת הנדרש מעובד ציבור
36 אינו מחייבו לשאת על כתפיו פגיעה בליבת כבודו כאדם וכעובד, ובכלל זה פגיעה
37 ביושרו ובטוהר מידותיו. לפגיעה כזו עלולה להיות השלכה משמעותית על יכולת
38 תפקודו של העובד, ועל כושרו של השירות הציבורי לעמוד במשימותיו. פגיעה כזו
39 יורדת לשורשי אמון הציבור בשירות הציבורי ובעובדיו." (ראה: פסקה 26 לפסה"ד
40 של כב' השופטת פרוקצ'יה, בדנ"פ 7383/08 הנ"ל)

41
42 לאור האמור בס' 22-23 לעיל ובפסה"ד הנ"ל, אין לקבל גם את טענתו של הסגור כי מדובר פגיעה
43 אישית ולא בפגיעה במוסד של "עובד הציבור", או כי העלבה צריכה להיאמר בפני עובד הציבור (ראה

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 פרק 4 לסיכומיו) או שהפגיעה צריכה להיות מיידית, שכן דרישות אלה אינן עולות בקנה אחד עם
2 ההלכה שנפסקה.

3 24. בהמשך דבריה מדגישה כב' השופטת פרוקצ'יה כי הגנת אמת דיברתי אינה עומדת לנאשם בעבירת
4 העלבת עובד ציבור :

5 **"כי מעשה "העלבה" על פי האיסור הפלילי אינו מותנה בשאלה אם דברי העלבון**
6 **משקפים אמת או שקר. הגנות מתחום דיני איסור לשון הרע אינן חלות בתחומי**
7 **העבירה של העלבת עובד ציבור" (פסקה 27 לחוות דעת כב' השופטת פרוקצ'יה).**

8
9 כאן המקום להדגיש כי פסה"ד הרחיב בעניין זה וכי הקביעה, לפיה בעבירת העלבת עובד ציבור לא
10 יחולו ההגנות מאיסור לשון הרע – לרבות הגנת "אמת דיברתי" – התקבלה פה אחד על דעת כל
11 המותב בדנ"פ 7383/08. לפיכך טענת הנאשם בענייננו כי אמת דיבר, נדחית, והגם שהנפגע כפר בנכונות
12 הדברים, אינו מוצאת כלל צורך להידרש לסוגיה זו שהוכרעה פה אחד. בכ"ז אתייחס לכך בהמשך.

13

14 25. באשר למבחן ההסתברותי שיש להחיל באשר לפגיעה הנגרמת לתפקוד עובד הציבור כמוסד, בעבירת
15 העלבת עובד ציבור, קובע בית המשפט כי המבחן המתאים הוא מבחן "הודאות הקרובה" ולא כטענת
16 הסגור – פגיעה מיידית :

17 **"מבחן זה תואם את מידותיה של העבירה למידות הצרות הראויות לה, כדי להגן על**
18 **חופש הביטוי והביקורת של האזרח ביחס למוסדות הציבור והממשל, ועל העובד**
19 **האינדיבידואלי המשרת במסגרתם. דרישת יסוד נפשי ברף נמוך של "מודעות"**
20 **בלבד מצדיק החמרה במבחן ההסתברותי, כאמור. מבחן "הודאות הקרובה" מגדיר**
21 **נכונה את שקלול הערכים הנוגדים במקרה זה...**

22 **"העלבה" במשמעות הנורמטיבית של האיסור תיחוד, אפוא, למקרים חריגים**
23 **וקיצוניים בהם קיימת ודאות קרובה כי הפגיעה הצפויה ממנה עלולה לא רק לפגוע**
24 **בעובד הציבור כפרט, אלא גם לפגוע פגיעה ממשית וקשה באופן מילוי תפקידו**
25 **הציבורי, ובכך לפגוע במערכת השירות הציבורי ובאמון הציבור בה.**

26 אני מתקשה להסכים לגישה המעדיפה את מבחן "האפשרות הסבירה" (המבחן בו
27 מצדד כב' השופט ריבלין בדעת המיעוט – א.ז.) על פני מבחן "הודאות הקרובה"
28 בהקשר לעבירה של העלבת עובד ציבור. זאת מן הטעם שדווקא מתן המשקל הראוי
29 לחופש הביטוי בגדרה של העבירה מצדיק, לטעמי, אימוץ מבחן הסתברותי מחמיר,
30 המצמצם באופן ניכר את תחום התפרשותה של העבירה רק למצבים בהם הפגיעה
31 והנזק לעובד הציבור ולשירות הציבורי מדברי העלבה הם קרובים לוודאיים, ולא
32 פחות מכך. גישה זו מתיישבת עם מעמד העל הניתן לחופש הביטוי בשיטתנו; היא
33 אינה מייטרת את הערך המוגן בעבירה, אלא מגבילה את תחולתו למצבים קיצוניים
34 של העלבה בעלת אופי חמור, שאליה מתלווה וודאות קרובה כי מעשה העלבה
35 יפגע בתפקודו של העובד, ודרכו גם בשירות הציבורי כולו." (ראה פסקאות 32, 35
36 לחוות דעת כב' השופטת פרוקצ'יה)

37

38 26. בעניין אונגרפלד פסקה כב' השופטת פרוקצ'יה, בדעת רוב, כי יש להותיר את ההרשעה על כנה, שכן
39 הנאשם פגע במתלונן במעשים ובמילים כשהוא ממלא את תפקידו ובנוגע למילוי תפקידו. מדובר
40 באמירות מתמשכות הפוגעות בליבה העמוקה של כבודו האישי של המתלונן, המשרת כשוטר שהוטל

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 דופי בטוהר מידותיו, והוא הוצג כמי שמנצל את מעמדו לסייע לעבריינים כלפיהם פועלת המשטרה.
 2 הפגיעה המתמשכת, מקום המעשה (פתח תחנת המשטרה) ותוכן הדברים הפוגעים הכניסו את המעשה
 3 להגדרה של עבירת העלבת עובד ציבור. לא מדובר בגידופים או קללות הפורצים בלהט ויכוח רגעי,
 4 אלא בדברי השפלה מכוונים הפוגעים בתשתית האמון עליה נשען השוטר במילוי תפקידו, ובאמון
 5 הציבורי כלפי שירות המשטרה כולו.
 6
 7 27. כב' השופטת פרוקצ'יה מתייחסת לאפשרות שעובד הציבור יוכל להגיש תביעה נגד מי שמעליבו באופן
 8 בוטה במסגרת חוק לשון הרע, אך הבהירה כי אפשרות זו אינה מספקת מענה ראוי לצורך בהגנה
 9 ממשית על עובד ציבור, הראוי להגנת המערכת הציבורית על הפגיעה בתפקודו:

10 "דרך כלל, עובד ציבור מן השורה לא ייחלץ באופן מעשי להגיש תביעת לשון הרע
 11 לבית המשפט לצורך הגנה על שמו הטוב בעקבות השפלה וביזוי שחווה במילוי
 12 תפקידו. אין בידו הממון, הזמן, המשאבים הנפשיים והרצון לנהל הליכים להגנה
 13 על שמו שנפגע במסגרת מילוי תפקידו. יתר על כן: הוא זכאי להגנת המערכת
 14 הציבורית על פגיעה שנפגע במילוי תפקידו, ואין מקום והצדקה להותירו למלחמת
 15 יחיד. המערכת הציבורית היא זו שצריכה לספק לו הגנה על פגיעה עמוקה בכבודו,
 16 המקרינה על כבודה של המערכת כולה, ותכלית זו יש להגשים, בין היתר, בגדרה
 17 של עבירת העלבת עובד ציבור." (ראה פסקה 44 לחוות דעת כב' השופטת פרוקצ'יה)

תחולת הגנת "אמת דיברתי"

18
 19
 20 28. כפי שצוין לעיל, השאלה המקורית שעמדה בבסיס הדיון הנוסף בפרשת **אונגרפלד** היא השאלה האם
 21 נאשם בעבירת "העלבת עובד ציבור" יכול להתגונן בטענת "אמת דיברתי" המהווה טענת הגנה במקרה
 22 של תביעה לפי חוק איסור לשון הרע. טענה זו עולה במלוא עוצמתה גם בעניינו. כאמור, בעניין זה
 23 הייתה הסכמה פה אחד של כל חברי המותב בדנ"פ 7383/08 כי אין "לייבא" את הגנת "אמת דיברתי"
 24 מחוק איסור לשון הרע לעבירת "העלבת עובד ציבור" מטעמים שונים.
 25

26 29. בהתייחסו להגנת "אמת דיברתי" ותחולתה קובע כב' השופט ריבלין:

27 "העותר מציע כי ייקבע מבחן תוכני המוציא מגדר העבירה ביטויים אשר יוכח
 28 לגביהם כי הם אמת. עמדתו, כעמדת הערכאות הקודמות וכעמדתו של בית משפט
 29 זה בגדרי הערעור, היא כי אין מקום לקביעה מעין זו.

30 כפי שנקבע בפסק הדין מושא דיון נוסף זה (ראו פסקאות 53-50 לפסק דינה של
 31 כב' השופטת א' פרוקצ'יה) עבירת "העלבת עובד ציבור" וחוק איסור לשון הרע
 32 משקפות שתיהן מערכות נורמטיביות נפרדות, שנועדו להשגת תכליות שונות. מכך
 33 נובע שטיב האיזון שבין חופש הביטוי לבין הערך הנובע בכל אחת משתיהן הוא
 34 שונה. איזון שונה זה מונע מאיתנו להקיש מן האיזון שבחוק איסור לשון הרע אל
 35 האיזון הראוי בעבירה הנפרדת של "העלבת עובד ציבור". משכך, לא ניתן "לייבא"
 36 במערומיהן הגנות המוכרות בחוק איסור לשון הרע אל עבירת "העלבת עובד
 37 ציבור"...

38 אי החלת הגנת "אמת דיברתי" לעניין יישומה של העבירה שבפנינו טומנת בחובה
 39 יתרון נוסף. בירור אמיתות הביטוי הפוגעני, שכוון כנגד עובד הציבור, במסגרת
 40 הדיון ב"העלבת עובד ציבור", כורכת בחובה הטלת אשמה מצד הנאשם כלפי עובד

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 הציבור המתלונן. אלא שעובד הציבור שכנגדו הושמעו הדברים הפוגעניים אינו צד
2 להליך, ואין בידו להתגונן מפני האשמות המוטחות בו...

3 סיכומו של דבר, אמיתותם של דברים כשלעצמה לא מהווה הגנה מפני עבירת
4 "העלבת עובד ציבור". (ההדגשות שלי-א.ז.)

5 ראה: פסקאות 35-37 לחוות דעתו של כב' השופט ריבלין.

6

7 30. כב' השופטת פרוקצ'יה סברה גם היא כי אין לייבא את הגנת "אמת דיברתי" לעבירת העלבת עובד

8 ציבור, תוך שהיא מצטטת מחוות דעתה בפסק הדין נשוא הדין הנוסף:

9 "יש להוסיף, כי מעשה "העלבה" על-פי האיסור הפלילי אינו מותנה בשאלה אם
10 דברי העלבון משקפים אמת או שקר. הגנות מתחום דיני איסור לשון הרע אינן
11 חלות בתחומי העבירה של העלבת עובד ציבור. אכן, "ההגנת הפרושות בחוק איסור
12 לשון הרע, והם הגנות אמת הפרסום ותום הלב, הנתונות למי שהוציא לשון הרע על
13 אדם, אינן נתונות למי שמואשם בעבירה של העלבת עובד ציבור. השוני בתכליות
14 ובערכים המוגנים בשני ההסדרים המשפטיים הללו אינו מניח באופן טבעי אפשרות
15 של "ניוד" ההגנות מתחום הסדר משפטי אחד לתחום הסדר משפטי אחר... (פסק
16 הדין, בפסקה 53 לפסק דיני). מעשה ה"העלבה" לצורך הנורמה הפלילית מתמקד
17 בשאלה האם נעשה מעשה של השפלה וביזוי כלפי עובד ציבור, הפוגע בליבת כבודו
18 ועלול לפגוע פגיעה ממשית בביצוע תפקידו. אין הוא עוסק בשאלה האם יש אמת או
19 שקר בתכנה של העלבה... דברי העלבה קיצוניים כלפי עובד ציבור, העלולים
20 לפגוע פגיעה ממשית ביכולת תפקודו ולהשפיע על השירות הציבורי בכללו, נכנסים
21 בגדר האיסור, בין אם יש בביקורת המוטחת אמת, בין אם לאו..." (ראה פסקה 27
22 לחוות דעת כב' השופטת פרוקצ'יה)

23

24 אציין, כי דברים ברוח זו אמרה גם כב' הנשיאה, כב' השופטת בייניש, בקובעה:

25 "מכל מקום יודגש, כי בכל הנוגע לשאלה המצומצמת שהועמדה מלכתחילה לדיון
26 נוסף במסגרת הליך זה, שותפה אני לעמדתם של המשנה לנשיאה וכב' השופטת
27 פרוקצ'יה, ולפיה אמיתות הפרסום אינה בגדר הגנה בעבירה של העלבת עובד ציבור
28 ואין מקום להחיל לגבי עבירה זו הגנות שמקורן בדיני איסור לשון הרע. לא זו בלבד
29 שטענת הגנה כזו אינה במתחם השאלות השנויות במחלוקת בעבירת העלבה; אלא
30 שטענה זו עלולה לגרום לכך שמשפטו של הנאשם בהעלבת עובד הציבור יהפוך
31 למשפט בו עובד הציבור יהיה לנאשם ואף לא יוכל להתגונן, מפני אותן האשמות."
32 (ראה פסקה 6 לחוות דעת הנשיאה).

33

34 ומן הכלל אל הפרט

35 31. לאחר יישום קביעותיו של בית המשפט העליון על המקרה נשוא כתב האישום שלפניי, אין מנוס

36 מדחיית טענות ההגנה של הנאשם ומהרשעתו בעבירה של העלבת עובד ציבור, כפי שיפורט להלן.

37

38 32. ביישום המבחן התוכני, הביטויים בהם השתלח הנאשם ברב הצבאי הראשי לשעבר - הגם שאינם

39 בגדר גידופים וקללות - נכנסים לגדרי עבירת העלבת עובד ציבור. יוזכר, כי המתלונן כיהן כרב הצבאי

40 הראשי, ומתוקף תפקידו כעובד ציבור, היה אמון על קשת רחבה של עניינים הנוגעים לשמירת ההלכה

41 בצה"ל (ר' עמ' 4 ש' 3-5 לפרוט'). האשמות כגון "הרב הצבאי הראשי שותף לרצח", "מסייע לרצח",

42 "מסייע לגילוי עריות" וכו' כוללות ביטויים היורדים לשורש תפקידו של הרב הראשי ולמעשה יש

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 בהם כדי לקעקע ולהשמיט את הקרקע שתחת מקור סמכותו של הרב הצבאי בבואו לאכוף את
2 פקודות הצבא ביחס למצוות הדת, וחמור מכך – הן שומטות מן היסוד את מקור סמכותו הרוחנית-
3 הלכתית של הרב הצבאי כלפי החיילים הרבים הנעזרים בשירותי הרבנות הצבאית שבראשה עומד
4 הרב הצבאי הראשי.

5

6 33. הרב הצבאי הראשי הביע בעדותו את כאבו האישי העמוק מהדברים שהוטחו בו, למשל "יש לי
7 תחושה של חולשה מן האמירות שהושמעו כאן" (עמ' 4 ש' 27), "יש לי כאב מיוחד על כך שדברים
8 שנאמרים בעומק הזה של השלילה, או של האשמה, עלולים לחצות קווים ולצאת מן הניסוח
9 המילולי אל המעשה." (עמ' 5 ש' 2-3). בהמשך עדותו הוסיף: "לבוא ולומר שהרב הראשי לצה"ל
10 מאכיל מאות אלפי חיילים טרף... אמירה מעוררת חלחלה. השתמשתי בלשון מעודנת." (עמ' 8 ש'
11 24-25), "אני מניח שביחידה מסוימת יש גם בעיית כשרות. זה טבעו של עולם. אלה מרכיבי החיים.
12 מכאן ועד גילוי עריות? אתה יודע מה זה להאשים אותי בגילוי עריות?" (עמ' 10 ש' 21-22), "אני שם
13 את נפשי בכפי, אני נלחם את מלחמת השבת ובסוף אומרים לי שאני שותף לחילול שבת?" (עמ' 11
14 ש' 22).

15

16 34. הדברים מדברים בעד עצמם. אם זו אינה השפלה והעלבה היורדת לליבת כבודו המקצועי של עובד
17 הציבור, בנוגע למילוי תפקידו, מהי אם כן - השפלה והעלבה? ובעניין הפגיעה שבהעלבה, מתקיים
18 בענייננו גם המבחן ההסתברותי של "וודאות קרובה" בפגיעה בתפקוד הרב, כדברי כב' השופטת
19 פרוקציה בדנ"פ 7383/08:

20 "כדי שהעלבה תיכנס בגדרו של האיסור הפלילי, עליה לפגוע בליבה העמוקה של
21 כבוד האדם במילוי תפקידו. בהעלבה כזו עשוי להתקיים המבחן המחמיר של וודאות
22 קרובה לפגיעה ממשית בתפקודו של עובד הציבור והשירות הציבורי. כך, למשל,
23 העלבת עובד ציבור שיש בה פגיעה בניקיון כפיו, בטוהר מידותיו, או האשמתו
24 בשחיתות עשויים להוות "העלבה" במובן האיסור (ההדגשה שלי א.ז.). הטחת
25 גידופים או קללות, הגם שיש בהם אלימות מילולית, אך אין בתוכם ובצורת
26 השמעתם פגיעה בליבה העמוקה של כבוד האדם, לא יהוו "העלבה" אסורה, גם אם
27 תוכם ואופן השמעתם עלולים להיות קשים ופוגעניים" (פסקה 45 לפסק דיני).

28 על פי גישה זו, "העלבה" מתקיימת כאשר היא מכוונת כלפי ליבת כבודו האישי של
29 העובד; אין די בביטוי של אלימות מילולית בוטה, אלא נדרשת פגיעה בשמו הטוב
30 של העובד שיש בה כדי לבזותו בעיני אחרים... רף הסיבולת הנדרש מעובד ציבור
31 אינו מחייבו לשאת על כתפיו פגיעה בליבת כבודו כאדם וכעובד, ובכלל זה פגיעה
32 ביושרו ובטוהר מידותיו. לפגיעה כזו עלולה להיות השלכה משמעותית על יכולת
33 תפקודו של העובד, ועל כושרו של השירות הציבורי לעמוד במשימותיו. פגיעה כזו
34 יורדת לשורשי אמון הציבור בשירות הציבורי ובעובדיו."

35 ראה: פסקה 26 לפסה"ד של כב' השופטת פרוקציה, בדנ"פ 7383/08 הנ"ל

36

37 35. באשר לבחינת המבחן ההסתברותי, האם ההתבטאות תפגע בתפקוד המוסד הציבורי ברמה של
38 וודאות קרובה, הרי שהחשיפה הנרחבת של המאמר מדברת בעד עצמה וכפי שמעיד הנאשם עצמו,
39 המאמר פורסם באתר האינטרנט אליו גלשו כ 10,000-15,000 איש מדי חודש (עמ' 22 ש' 32), דהיינו,

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

- 1 הדברים פורסמו בכלי תקשורת המוני, וזכו בו לתפוצה רחבה. בעדותו העיד הרב הצבאי הראשי כי
 2 מאמרים מעין זה שפרסם הנאשם התפרסמו חדשות לבקרים ברשת האינטרנט, וכי הרב קיבל מכתבי
 3 נאצה רבים, ובמהלך עדותו אף נשאל הרב הצבאי הראשי מדוע הוא מלווה במאבטח, והשיב כי
 4 "הצבא משיקוליו החליט שאני יאובטח בכל פעם שאני מגיע למקום מסוים שעלולה להיווצר בו
 5 מתיחות. המתיחות היא מפני בני עמי ולא מבני עמים אחרים" (עמ' 5 ש' 31-32 לפרו').
 6
 7 לפיכך, גם ללא הוכחת קשר ישיר בין המאמר שפרסם הנאשם לבין הפגיעה במעמדו של הרב הצבאי
 8 הראשי, ניתן לקבוע בוודאות כי הביטויים בהם נקט הנאשם, מסכנים את תפקודו של מוסד הרבנות
 9 הצבאית בכלל, והרב הצבאי הראשי בפרט, בוודאות קרובה. למטרות אלו בדיוק נועדה עבירת העלבת
 10 עובד ציבור, כפי שציין כב' השופט ריבלין בפרשת **אונגרפלד** (ראה לעיל, סעיף 22) – למנוע פגיעה
 11 בתפקוד השירות הציבורי באופן של שחיקה הדרגתית, ולא רק מפני נזק ישיר וקונקרטי המתרחש
 12 בנקודת זמן ומקום מסוימים, שהרי חייל שומר מצוות הנחשף לתוכנו של המאמר נשוא כתב האישום,
 13 אשר נכתב על ידי אישיות רבנית-תורנית – כיצד ימשיך ויכבד את מוסד הרבנות הצבאית וכיצד יוכל
 14 להסתמך עליה ולהיעזר בה לעת צורך?
 15
 16 36. מאידך עמדה בפני הנאשם בהחלט, דרך אפשרית מתונה להבעת הביקורת שחפץ למתוח, כמו למשל
 17 פנייה ישירה לרב הצבאי הראשי על מנת להצביע בפניו על הליקויים בתפקודו ולאפשר לו לתקנם, או
 18 לחלופין הבעת ביקורת, תוך שימוש בשפה מעודנת יותר, אך הנאשם בחר שלא לעשות זאת:
 19 **"ש. פנית אליו לקבל את דעתו ותגובתו לפני שכתבת את הדברים?**
 20 **ת. לא. לא פנית אליו לא לפני ולא לאחר מכן, משום שאין לי כאן עניין אישי איתו.**
 21 **הבעיה היא עם מי שממונה עליו." (עמ' 26 ש' 17-15 לפרוט')**
 22 ...
 23 **ש. אתה יכול לחשוב היום על אפשרויות בהן היית כותב את אותם דברים בלשון**
 24 **שאינה פוגענית?**
 25 **ת. לא. ראשית זו לא לשון פוגעת, אלא מקצועית. זה כמו שאתה בא לרופא והוא**
 26 **אומר לך מהי מחלתך, זהו לא עלבון אלא חוות דעת מקצועית, כך גם מה שכתבתי**
 27 **הינה חוות דעת מקצועית ואובייקטיבית.**
 28 **ש. אתן לך דוגמא – היית יכול לרשום במקום "הרב הצבאי הראשי שותף לגילוי**
 29 **עריות" – "הרב הצבאי הראשי לא יצא נגד גילוי עריות".**
 30 **ת. בעולם שממנו אני בא, שממנו הרב וייס היה אמור לבוא ולתפקד, זה המינוח**
 31 **ואין מינוח אחר – הכוונה לעולם התורני.**
 32 **ש. זאת אומרת, שותף לרצח בעולמך ובעולמו של הרב וייס, זה המינוח האפשרי**
 33 **היחידי לביקורת שהייתה לך על כך שהוא לא היה שותף לכתובת נוהלי פתיחה**
 34 **באש?**
 35 **ת. הסברתי וחזרתי על זה כ 5 פעמים במאמר, שהוא שותף בשתיקה. שהשתיקה**
 36 **שלו רועמת. לכן, אין מינוח אחר לזה – לא קיים. זה כמו שאתה לא יכול לבקש**
 37 **מרופא שיפסיק לדבר במילים לטיניות, שזה המינוח שמלמדים בבי"ס לרפואה**
 38 **ואין דרך אחרת."**
 39 ראה: עמ' 27 ש' 24 – עמ' 28 ש' 4 לפרו'.

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 37. בהקשר זה אציין, כי בפרשת אונגרפלד, התייחסה כב' השופטת פרוקצ'יה לדרך הנאותה והראויה
2 להעלאת ביקורת כלפי עובדי ציבור, וכך אמרה:

3 "טענות רציניות ואמיתיות של העותר כנגד תפקודו של השוטר המתלונן ניתן היה
4 לברר – אילו מצא העותר עניין כנה בכך – באמצעות מנגנוני הביקורת הקיימים
5 בשירות הציבורי ובמערכת המשפטית. דברי הנאצה והביזוי שהעלה העותר
6 בפומבי נגד המתלונן אינם תחליף לבירור אמיתי של טענותיו, ואין להניח להם
7 לשכון תחת יריעת ההגנה הניתנת לחופש הביטוי."

8 ראה: פסקה 41 לפס"ד כב' השופטת פרוקצ'יה בדנ"פ 7383/08 הנ"ל.

9

10 מכאן אנו למדים שדרך העלאת הביקורת מעידה על רצונו הכנה של המבקר בתיקון הליקויים שעליהם
11 נמתחה ביקורתו. בענייננו, לו היה רוצה הנאשם באמת ובתמים לתקן את הליקויים עליהם הצביע
12 במאמרו, טוב היה עושה אילו היה פונה בדרכים המקובלות לרבנות הצבאית, ולרב הצבאי הראשי
13 בעצמו, ומתריע על הליקויים. פרסום המאמר בתפוצה רחבה תוך שימוש בביטויים קדים ופוגעניים
14 מאין כמותם, יש בהם ללמד כי כוונת הנאשם הייתה לפגוע ברב הצבאי הראשי ולא להעביר ביקורת
15 עניינית גרידא.

16

17 38. כאמור, באשר לטענות הנאשם באשר לאמיתות הפרסום (שכן מדובר בחוות דעת הלכתית) והסתמכות
18 בתום לב על מידע שפורסם או שהגיע אליו ממאן דהו, לפי פסיקת בית המשפט העליון בפרשת
19 **אונגרפלד** הגנות אלה מקומן יפה בהתגוננות מפני תביעה אזרחית בגין איסור חוק לשון הרע, אך אין
20 לייבא אותן כהגנות מפני אישום בעבירת העלבת עובד ציבור, כדבריה הנחרצים של כב' השופטת
21 פרוקצ'יה לעיל (פסקה 30).

22 לאור כל האמור לעיל אני קובעת כי מעשיו ואמירותיו של הנאשם נכנסים לגדרי עבירת העלבת עובד
23 ציבור.

24

25 טענת "הגנה מן הצדק"

26 39. הנאשם העלה טענת הגנה מן הצדק בשני משורים שיש לדון בהם בנפרד. הראשון מתייחס לכך
27 שהגשת כתב אישום בגין עבירת העלבת עובד ציבור הוא מעשה מנהלי שאינו עומד בביקורת החוקתית
28 של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. טענת הנאשם היא שלו נחקקה עבירה זו היום לא הייתה עומדת
29 בביקורת חוקתית, וכל חייה באים לה מסעיף שמירת הדינים. השני בסוגיית האכיפה הבררנית.

30

31 40. באשר לביקורת החוקתית, אפנה לדברי בית המשפט העליון בפרשת **אונגרפלד**, כפי שצוטטו בסעיף 20
32 להכרעת הדין. לאור קביעת בית המשפט העליון כי גם כיום עבירת העלבת עובד ציבור עומדת במבחני
33 פסקת ההגבלה, ובפרט לאחר יישום המבחן ההסתברותי המציב לעבירה זו גבולות צרים ומוגדרים,
34 הרי שיש לדחות את טענת הנאשם בדבר הגנה מן הצדק במישור החוקתי.

35

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

- 1 41. באשר למישור השני של טענת הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית, הרי שהנאשם טוען ל"אכיפה
2 בררנית" וסלקטיבית על רקע רדיפה פוליטית, לפיה רשויות התביעה נוקטות באפליה פוליטית פסולה,
3 וכתבי אישום בגין עבירת העלבת עובד ציבור מוגשים רק כאשר הנאשמים הם מצידה הימני של המפה
4 הפוליטית. כראיה, טוען הנאשם, כי התלונה בענייננו הגיע מגורם פוליטי, חבר הכנסת איתן כבל,
5 שכידוע אינו מצדד בעמדותיו הפוליטיות של הנאשם.
6
- 7 42. בעניין זה פנה ב"כ הנאשם לרשויות התביעה המוסמכות על הגשת כתבי אישום בעבירות הקשורות
8 לחופש הביטוי, ולאחר הליך ארוך ומורכב שהתגלגל משך זמן רב לפתחם של בית המשפט המחוזי
9 והעליון, קיבל ב"כ הנאשם מהמחלקה לתפקידים מיוחדים בפרקליטות המדינה מסמך ובו פירוט של
10 מקרים בהם הוחלט להעמיד לדין או שלא להעמיד לדין בגין עבירת העלבת עובד ציבור, מהם עולה כי
11 במקביל להגשת כתב האישום נגד הנאשם, היו לא מעט מקרים בהם הוחלט שלא להעמיד לדין אנשים
12 שהתבטאו באופן פוגעני וחמור כנגד עובדי ציבור, למרות שהנחקרים היו בעלי דעות פוליטיות כשל
13 הנאשם, ואביא מספר דוגמאות:
- 14 א. ביום 8.5.05 הוחלט שלא לפתוח בחקירה נגד שני אנשים שנתפסו מחזיקים כרזה ובה כתוב
15 "ראש מנהלת הטרנספר יונתן בשיא – לא נסלח!" ובנוסף הכיתוב "ההתנתקות לא תציל
16 אותך" כשהוא מופנה כלפי רה"מ דאז, אריאל שרון.
- 17 ב. ביום 6.9.05 הוחלט לגנוז תיק נגד 3 קטינים שתלו כרזות עם הכיתוב
18 "נבוכדנצאר. טיטוס. שרון".
- 19 ג. ביום 7.9.05 הוחלט לגנוז תיק נגד אדם שתלה על ביתו שלט בו כתוב "א. שרון צורר היהודים
20 תשס"ה".
- 21 ד. ביום 20.7.06 נגזו תיק נגד 3 חשודים שנתפסו וברשותם שלטים בהם כונה האלוף יאיר נווה
22 "רשע".
- 23 ה. ביום 12.6.07 נגזו תיק נגד אדם ששלח פקס ללשכת רה"מ לשעבר, מר אריאל שרון, בו נכתב
24 "אל ראש ממשלת הרשע. מר אריאל שרון, אתה אמרת שהבחורים שנלחמו בגבורה בגירוש
25 עשו פשע! מי שהוא ראש כנופיית הפשע זה אתה ראש הממשלה – אתה הפושע!"
26
- 27 מכאן, שטענת הנאשם לרדיפה פוליטית אינה מבוססת, שכן מהדוגמאות לעיל עולה כי התביעה
28 נוקטת שיקול דעת מרוסן ביותר בהגשת כתבי אישום בגין עבירות הקשורות בחופש הביטוי, ודנה בכל
29 עניין באופן ענייני ללא משוא פנים. על כל פנים, הנאשם לא הרים את נטל ההוכחה המונח על כתפי
30 הטוען לאכיפה בררנית ומפלה. בנוסף, מקובלת עלי עמדת המאשימה בתגובתה לטענות ההגנה מן
31 הצדק כי לא ניתן ללמוד משלושה מקרים עליהם הסתמך הנאשם, ובהם לא הוגשו כתבי אישום נגד
32 הרב עובדיה יוסף והעיתונאי גדעון ספירו, על מדיניות מפלה של רשויות התביעה. משכך, לא הוכיח
33 הנאשם כי התביעה נוהגת אכיפה בררנית הנוגדת באופן חריף את עקרון השוויון בפני החוק. גם
34 הסתמכות על מאגרי מידע מקוונים, כפי שעשה הסנגור, אינה מספיקה בכדי לשקף נאמנה את
35 מדיניות התביעה בעבירות העלבת עובד ציבור.

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1 ומכל מקום בפס"ד בן גביר ובפרשת אונגרפלד הוגשו כתבי אישום בעבירה של העלבת עובד ציבור
2 כאשר האחרון כלל לא עוסק בהתבטאות פוליטית.

3

4

טענת "זוטי דברים"

5 43. טענתו האחרונה של הנאשם הינה טענת ההגנה של "זוטי דברים" המעוגנת בסעיף 34 לז' לחוק העונשין,
6 ולפיה הפגיעה שנפגע הרב הצבאי הראשי ממעשיו, נמוכה ביותר ביחס לתועלת החברתית וערכו
7 החברתי הגבוה של חופש הביטוי, דהיינו – הפגיעה הספציפית במקרה זה הינה שולית ביותר לעומת
8 האינטרס החברתי העומד על הפרק, הלא הוא החופש להתבטא ולהביע ביקורת. הנאשם מדגיש כי
9 טענתו מתחזקת לנוכח העובדה כי מדובר במאמר פובליציסטי בנושאים ציבוריים.

10

11 44. אין בידי לקבל טענה זו. אמנם, אין חולק על חשיבותו של חופש הביטוי כאחד מהעקרונות בלעדיהם
12 לא ייכון משטר דמוקרטי. שלילת חופש הביטוי הינה שלילת זכות האדם הבסיסית והמינימאלית
13 ביותר, ועל כן פתוחה הדרך לכל אדם להביע דברי ביקורת, אם כהבעת דעה אישית ואם כחוות דעת
14 הלכתית, כלפי כל עובד ציבור ובכל עניין. יחד עם זאת, אין הבעת ביקורת תהא חריפה אשר תהא,
15 מצדיקה נקיטת ביטויים פוגעניים היורדים לטוהר מידותיו והאשמתו בשחיתות מוסרית וערכית, של
16 עובד הציבור, ביטויים שביניהם לבין הבעת ביקורת או הבעת עמדה אין ולא כלום, שהרי ניתן גם ניתן
17 למתוח ביקורת, גם בדרך שלא תפגע במעמד ובתפקוד עובד הציבור.

18

19 45. במיוחד הדברים אמורים בהשתלחויות כלפי עובד ציבור שאינו נבחר, ושאינן בידו כלי תקשורת ובמה
20 פתוחה, כאלה שעמדו לנאשם, בהם יוכל להתגונן. את הפגיעה הקשה שפגע הנאשם ברב הצבאי
21 הראשי, ותחושות ההשפלה והעלבון שבעקבותיהן, לא ניתן לגמד כאילו היו זוטי דברים, ולטעון כי הן
22 שוליות, לעומת האינטרס הציבורי לשמירת חופש הביטוי, שכן האינטרס הציבורי מחייב להגן על
23 תפקודו של עובד הציבור כחלק מתפקוד הולם וראוי של השירות הציבורי לאזרח.

24

25

סוף דבר

26 46. הנאשם הטיח ברב הצבאי הראשי דברים קשים, מלווים בביטויים פוגעניים שאין הדעת סובלת,
27 ביטויים אשר פוגעים בליבת כבודו ותפקידו של הרב הצבאי הראשי כאיש הלכה וכאיש צבא, ולפיכך
28 הוא בבחינת "המלבין פני חברו ברבים כאילו שפך דמים". אני דוחה את טענותיו של הנאשם ביחס
29 לחוקתיותה של עבירת העלבת עובד ציבור ובעניין הגנות "תום לב" ו"אמת דיברתי" לאור פסיקת בית
30 המשפט העליון בפרשת **אונגרפלד**, ואני דוחה גם את טיעונו בעניין הגנה מן הצדק ו"זוטי דברים",
31 כפי האמור לעיל.

32

33

בית משפט השלום בירושלים

25 דצמבר 2012

ת"פ 3099-06 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ' סגל

1

2

47. אשר על כן ולאור כל האמור לעיל, אני מרשיעה את הנאשם בעבירת "העלבת עובד ציבור".

3

4

5

ניתנה היום י"ח בחשון תשע"ב (15.11.11) בנוכחות ב"כ המאשימה, עו"ד נהלה גני, הנאשם וב"כ עו"ד

6

יצחק בס.

7

8

9

אילתה זיסקינד, שופטת

10